

Boekrecensie *Islam voor varkens, apen, ezels en andere beesten* van arabist Hans Jansen

Gelezen *Islam voor varkens, apen, ezels en andere beesten* van arabist en kenner van het hedendaags islamitische denken Hans Jansen. Een handzaam en zakelijk boekje, en daarbij ook prettig leesbaar en geschreven met een karakteristiek gevoel voor understatement. Ik heb het in één avond uitgelezen. Jansen beantwoordt 250 veelal maatschappelijk relevante vragen over de islam.

Bij veel linkse lezers zullen nu de haren overeind gaan staan. Is Jansen niet die man die telkens de islam afkraakt? Ja en nee - hij zegt waar het op staat, of dat nu leuk is of niet. Dat is nuttige informatie. Jaren geleden zag ik in de zelfde winkel waar ik het boekje van Jansen kocht een boek van Theo van Gogh. Zolang zulke boeken nog verkocht kunnen worden, dacht ik toen, valt het met de dreiging van de radicale islam wel mee. Inmiddels is Theo van Gogh vermoord. En in ons land zijn toneelstukken, films en exposities over 'gevoelige' aspecten van de islam afgelast uit vrees voor vergelding. Critici van de islam en ex-moslams zijn bedreigd of gemolesteerd. En sommige mensen - zoals Wilders en Hirsi Ali - moeten continu beveiligd worden. De angst zit er goed in.

Toen de discussie over de islam begon op de komen heb ik ook zelf een Koran gekocht om te lezen wie er gelijk heeft. Hoe kan het dat de één beweert dat de Koran een vreedzaam boek is, en de ander het oorlogszuchtig en onverdraagzaam noemt? Teksten ter ondersteuning van beide standpunten zijn in de Koran te vinden. Maar voor het bijeensprokkelen van de vreedzame teksten moet men aanzienlijk meer moeite doen. Ik ben daar toen behoorlijk van geschrokken. Wie kwaad wil kan met de Koran in de hand inderdaad een boel ellende aanrichten.

In het belang van alle Nederlanders - links en rechts, moslams zowel als niet-moslams - kunnen we deze gevaren maar het beste ronduit onder ogen te zien. Gelukkig dat Hans Jansen ons hier over informeert. Tot zover het boekje van Jansen. Een boekje dat waarschijnlijk niet zal worden gelezen door de mensen die het het hardst nodig hebben.

Wat vind ik er zelf van? Ik erger mij al langere tijd aan de wijze waarop links met dit onderwerp om gaat. Men houdt zich vooral bezig met het verdedigen van het goed recht van de islam in Nederland. Daar is niets mis mee: het valt binnen onze vrijheid van godsdienst. Als reactie op de onverdraagzaamheid van extreem-rechts meent men echter dat de islam koste wat kost als een verrijking van de Nederlandse cultuur moet worden voorgesteld. En hier verliest links de regie. Kritiek wordt ongepast. En als iemand toch kritiek op de islam heeft, worden de misdaden van het christendom erbij gehaald. Helpt ook dat niet, dan worden critici van de islam als racistisch weggezet. Het lijkt allemaal verdacht veel op de manier waarop links lange tijd blind is geweest voor gebreken van de Sovjet Unie en communistisch China. Een echte discussie is ver te zoeken.

De islam heeft - net als andere godsdiensten en ideologieën - gevaarlijke kanten. Al naar gelang dergelijke gevaarlijke kanten meer of minder actueel zijn, wordt daar meer of minder aandacht aan besteed. Over de misdaden van het christendom zijn bibliotheken vol geschreven. Wie dat wil kan zich daar in verdiepen. Maar omdat de greep van de christelijke kerken op ons huidige leven sterk is afgenomen, is er vanzelfsprekend minder aandacht voor. Het islamitisch radicalisme daarentegen is in opkomst. Logisch dat daar tegenwoordig meer over wordt gesproken. Het heeft geen enkele zin mensen die zich terecht zorgen maken over de gevaren van de islam voor te houden dat de christenen er ook wat van kunnen. Dat bevestigt alleen maar dat het met godsdiensten uitkijken geblazen is. Bovendien wordt daarmee de indruk versterkt dat links de feiten niet onder ogen wil zien.

Dat kritiek op (aspecten van) de islam racistisch zou zijn, is ronduit achterlijk. De islam is een wereldgodsdienst waartoe mensen van allerlei ras behoren. Wie (aspecten van) de islam bekritiseert stelt godsdienstige opvattingen en gedragsregels ter discussie, hij heeft het niet over de meer of minderwaardigheid van rassen. De vergelijking van anti-islamisme met antisemitisme is een doorzichtige truc om dit onderscheid te verdoezelen. Omdat we onder het Jodendom zowel een geloof als een volk verstaan, hebben kritische uitlatingen over 'de Joden' een dubbelzinnige betekenis. Ik zou niet weten waarom ik geen kritiek op het Joodse geloof zou mogen hebben. Tegelijkertijd keur ik het beoordelen van mensen op grond van hun ras in alle vormen af. Hierin zie ik geen tegenstelling. Om verwarring te voorkomen is het het beste de term antisemitisme uitsluitend te gebruiken voor de verwerpelijke opvatting dat mensen van Joodse afkomst minderwaardig zouden zijn.

De onzinnigheid van de kwalificatie van anti-islamisme als een vorm van racisme blijkt ook nog uit de absurde consequenties waartoe dit leidt. Antiislamisme richt zich op de denkbeelden en leefregels van islamieten. Het racistische daarvan zou dan vermoedelijk schuilen in het ras van de bekritiseerde gelovigen. Als dat zo is zou kritiek op de oorspronkelijke, vroege islam een zeer ernstige vorm van racisme zijn. (Men kan Bin Laden geen betere dienst bewijzen!) Naarmate meer volkeren zich tot de islam bekeren zou kritiek minder kwalijk worden. De kritiek wordt dan immers over mensen van verscheidene rassen verdeeld. Het kan nog gekker. Stel nu eens dat zich twee islamitische sekten voordoen die er precies de zelfde opvattingen en leefregels op na houden met dit verschil dat de ene sekte (sekte B) uitsluitend uit blanke en de andere (sekte Z) uitsluitend uit zwarte mensen bestaat. Dan zou het een ongelovige blanke criticus verboden zijn de godsdienst van sekte Z te bekritisieren, want dat is racisme. Maar het bekritisieren van de identieke godsdienst van sekte B zou geen probleem zijn. Voor een zwarte criticus zou vermoedelijk het omgekeerde gelden. Een criticus zou dus niet meer kunnen zeggen: godsdienst zus en zo staat mij niet aan, en wel hierom... Nee - hij zou moeten zeggen: godsdienst zus en zo indien beoefend door mensen van dat en dat ras staat mij niet aan, en wel hierom... En over godsdienst zus en zo beoefend door mensen van andere rassen, zou hij er het zwijgen toe moeten doen. Mensen van verschillend ras zouden elkaar op straffe van beschuldiging van racisme alleen nog zoete broodjes mogen verkopen. En dit geldt natuurlijk niet alleen voor de islam! Voor ieder ander geloof kan men een zelfde truc uithalen. De uiteindelijke consequentie van de kwalificatie van anti-islamisme als een vorm van racisme is de vestiging van een systeem van intellectuele apartheid. Waarmee deze nonsens zijn hoogtepunt bereikt. De gelijkstelling van anti-islamisme met racisme is daarom niet alleen groteske kolder, maar bovendien op zichzelf een ergerlijke vorm van racisme.

Laten we alsjeblieft terugkeren tot de verworvenheden van humanisme en redelijk denken, waarop ons democratisch socialisme gestoeld is. Postmodern relativisme en doorgeslagen politieke correctheid zijn wel het laatste wat we nodig hebben. Godsdiensten passen binnen onze samenleving. Maar ze zullen hun plaats binnen de democratische rechtsstaat moeten zien te vinden. Voor godsdienstige stromingen die daar niet toe bereid zijn, is er geen plaats.

Bart van Donselaar